

در واشنگتن با واکنش‌هایی همراه باشک، تردید، احتیاط، بدگمانی و احترام مواجه است، البته برخی از مقامات آمریکایی وی را جایگزین مطمئنی برای اردوغان در زمینه برخورد با مسائل آینده منطقه از جمله آینده مصر، لیبی و سوریه مورد ارزیابی قرار دادند. به عبارت دیگر دسته دوم تحلیل‌ها از 'نواخته شدن زنگ خطر برای زندگی سیاسی اردوغان' خبر می‌دهند. مخالفت اردوغان با استعفای هاکان فیدان و نیمه تمام گذاشته شدن سفر اردوغان به مکزیک از جمله شواهد مثالی است که در این دسته از تحلیل‌ها مطرح می‌شود. 'آتیلا کارت' معاون حزب جمهوری خواه خلق و بزرگترین حزب مخالف اردوغان در یادداشتی برای روزنامه تودی زمان با اشاره به ناتمام ماندن دیدار رجب طیب اردوغان از مکزیک و برگشت سریع وی به ترکیه می‌نویسد: اردوغان که ۱۲ سال رییس حزب حاکم بوده و اخیراً رییس جمهور ترکیه شده است با برگشت سریع از مکزیک سعی کرد تا یادآوری کند که چه کسی رییس است تا اوضاع را تحت کنترل خود بگیرد. به گفته آتیلا کارت معاون حزب جمهوری خلق، برگشت زود هنگام اردوغان از مکزیک با خواسته‌های وی از حزب عدالت و توسعه ارتباط مستقیم دارد و واکنشی است به آنچه که از سوی مخالفان وی در حزب حاکم می‌گذرد و اردوغان از این مساله احساس ناراحتی می‌کند. این سیاستمدار مخالف دولت ترکیه با اشاره به استعفای هاکان فیدان رییس سازمان اطلاعات ترکیه با وجود مخالفت رجب طیب اردوغان که از نزدیکان وی بوده است و همچنین حمایت احمد داووداوغلو نخست‌وزیر این کشور از استعفای فیدان گفت: شکاف در درون حزب حاکم عدالت و توسعه آغاز شده است و اردوغان روز به روز منزوی تر خواهد شد. در این دسته از تحلیل‌ها هاکان فیدان و سمیه اردوغان نماد اختلاف‌های درونی حزب عدالت و توسعه هستند که هر کدام بخشی از این حزب را نمایندگی می‌کنند.

عربی را به خوبی فرا گرفته است. وی همچنین اخیراً دیپلم علوم اقتصادی را از دانشکده اقتصاد لندن گرفته است. او در اغلب دیدارهای غیررسمی اردوغان نقش مترجم عربی و انگلیسی را نیز بر عهده دارد. سمیه ساز ویولن را به خوبی می‌نوازد و یک سال نیز در س آواز فرا گرفته است. با این وجود در خصوص او دو انتقاد جدی در میان رسانه‌های ترکیه وجود دارد: نخست آن که سمیه در دوران دبیرستان یک دانش آموز پایین تر از حد متوسط بوده و برخلاف ادعای پدرش تنها به خاطر منع حجاب در دانشگاه‌های ترکیه، تحصیل در خارج از کشور را ترجیح نداد و رتبه او در کنکور سراسری ترکیه در حد بسیار پایینی بود و دوم این که وی برای رفتن به دانشگاه ایندیانا ای آمریکا از بورس تحصیلی استفاده کرده و این موضوع انتقادات فراوانی را به دنبال آورد. سمیه هم اکنون در کمیته مرکزی رهبری حزب عدالت و توسعه فعالیت می‌کند و خواهر بزرگتر او با یکی از فعالان بزرگ اقتصادی و رسانه‌ای ترکیه ازدواج کرده و خانه دار است. گفتنی است دو پسر اردوغان به نام‌های احمد بوراک و نجم الدین بلال نیز در دانشگاه‌ها و اردو آمریکا درس خوانده‌اند. بلال هم اکنون کارمند عالی رتبه بانک جهانی بوده و در مرلند آمریکا اقامت دارد و به اتفاق برادر دیگرش یک زنجیره فعالیت تولیدی و صادرات و واردات راه انداخته و دارای موقعیت اقتصادی بالایی هستند.

رقابت در هرم قدرت ترکیه

برخی از تحلیل‌گران حضور هاکان فیدان و سمیه اردوغان در انتخابات پارلمانی خردادماه را نوعی تلاش حزب عدالت و توسعه برای فائق آمدن بر بحران کاریز مادر این حزب بعد از ۱۲ سال حضور در قدرت تفسیر کرده‌اند. این دسته از تحلیل‌گران می‌گویند "چهره‌های جدیدی به میدان آورده می‌شوند که بتوانند خون تازه‌ای را در رگ‌های حزب به جریان ببندازند. داووداوغلو به عنوان رئیس حزب عدالت و توسعه تلاش می‌کند در این مسیر، از نیروهای تازه نفسی استفاده کند، که پیش‌تر در رده‌های دیگر، قابلیت‌های خود را به نمایش گذاشته‌اند." در این گروه از تحلیل‌ها خیلی به رقابت در درون هرم قدرت حزب عدالت و توسعه اشاره نشده است بلکه بر هماهنگی سمفونی سیاسی حزب تاکید شده است. بر پایه این تحلیل‌ها هاکان فیدان ذخیره حزب برای روز مباداست "سناریوی محتمل این است که در کابینه بعدی داووداوغلو پست وزارت کشور به فیدان سپرده خواهد شد. در این حالت، ممکن است مدیریت و مسئولیت چند پرونده مهم و حساس به فیدان سپرده شود که برخی از آنها عبارتند از: ۱- مسئولیت مستقیم تدوین مذاکرات صلح با پ. ک. و مدیریت فازهای بعدی این مذاکرات همچون خلع سلاح پ. ک. و حل سیاسی معضلات کردها. ۲- مسئولیت هدایت روابط سیاسی و امنیتی با کردهای اقلیم کردستان عراق و کردهای سوریه. ۳- اصلاح ساختار دستگاه پلیس و مبارزه با نفوذ شاگردان گولن در نهادهای زیرمجموعه پلیس. البته برخی از این مسئولیت‌ها فراتر از وظایف وزیر کشور است اما شکی نیست که اگر فیدان به عنوان وزیر به کابینه راه پیدا کند، در عین حال یکی از چهار معاون نخست‌وزیر نیز خواهد بود و چنین چیزی دست‌آور برای فعالیت‌های دیگر باز می‌گذارد. البته تحلیل‌های دیگری هم درباره حضور چهره‌های جدید در لیست انتخاباتی حزب عدالت و توسعه است که از چالش‌ها و اختلافات درونی حزب حکایت دارد. روزنامه وال استریت ژورنال پس از چندین و همزمان با شروع بهار عربی در یادداشتی پیرامون نقش «هاکان فیدان» رئیس سازمان اطلاعات ترکیه در تحولات منطقه نوشت: پس از شروع «بهار عربی»، نقش فیدان که در خارج از خاور میانه معروف نبود، به عنوان مغز متفکر راهبرد امنیت ملی ترکیه که از مدت‌ها قبل به نفع همپیمانانش واشنگتن تلاش می‌کند، برجسته شد. وال استریت ژورنال به نقل از جیمز جفری سفیر سابق آمریکا در ترکیه و عراق ادامه داد: فیدان، نماد خاور میانه جدید است، ما نیازمند همکاری با وی هستیم، چون می‌تواند این مأموریت را به انجام رساند. به نوشته این روزنامه، نقش رو به گسترش فیدان

در رشته علوم سیاسی تحصیل کرده و پس از بازگشت به ترکیه در دانشگاه بیلینکت آنکارا به درس خواندن ادامه داده است. البته او همزمان با تحصیل در دانشگاه، در قرارگاه ناتو در آلمان و در قالب دوره‌های آموزشی ویژه فرماندهان و اکنش سریع خدمت کرده، در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین فعالیت کرده، وی همچنین مدتی در انستیتوی خلع سلاح وابسته به سازمان ملل در ژنو انجام وظیفه کرده و به مدت دو سال نیز در سفارت ترکیه در استرالیا، خدمت کرده و پس از گذراندن یک دوره مطالعاتی ویژه در لندن، به ترکیه بازگشته است. هاکان فیدان موضوع پایان نامه دوره کارشناسی ارشد خود را در رشته سیاست خارجی، با عنوان: «جایگاه دستگاه‌های امنیتی در حوزه سیاست خارجی». تز دکترای خود را نیز در سال ۲۰۰۶ میلادی با موضوع «دیپلماسی در دوران دانش: به کارگیری فن آوری‌های اطلاعاتی در تثبیت و تحقق معاهدات» ارائه داده است. ظواهر امر نشان می‌دهد که هاکان فیدان در همان دوران، وارد سرویس اطلاعاتی می‌شده است. او در سال ۲۰۰۸ به عنوان یکی از اعضای هیات مدیره آژانس بین‌المللی انرژی اتمی انتخاب شده و مطالعات گسترده‌ای در مورد انرژی هسته‌ای و فعالیت‌های ایران در این حوزه انجام داده است. او در سال ۲۰۰۹ از سوی اردوغان، نخست‌وزیر وقت ترکیه، به عنوان رئیس میت معرفی شد یعنی همان پست حساس و مهمی که در ترکیه با عبارت «مستشار» از آن یاد می‌شود و در تاریخ این کشور افراد جوانی همچون فیدان، سکندار چنین دستگاه عریض و طویلی نشده‌اند.

سمیه میراث دار یک دهه فعالیت پدر

ستاره دیگر حزب عدالت و توسعه سمیه اردوغان دختر رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه است. «سلیمان سویلو»، معاون حزب حاکم عدالت و توسعه ترکیه اخیراً اعلام کرده است که «سمیه اردوغان»، که از مشاوران و معتمدان پدرش است، احتمالاً از طرف این حزب در انتخابات پارلمانی شرکت می‌کند. وی در مصاحبه‌ای تلویزیونی تاکید کرد: سیاست به ژنتیک مرتبط است و می‌تواند از طریق پدر و خانواده منتقل شود. رئیس جمهوری ما فردی فعال در عرصه سیاسی است و بسیار خوب می‌شود که سمیه اردوغان نیز نامزدی خود را در انتخابات پارلمانی اعلام کند. از آنجا که سلیمان سویلو در حزب حاکم مقام بالایی را بر عهده دار است، سخنان وی بیانگر موضع داخل حزب و اقدامات آنهاست. رسانه‌ها و محافل سیاسی ترکیه ضمن اشاره به فعالیت کوچکترین فرزند نخست‌وزیر ترکیه در کنار پدر از احتمال تلاش وی برای حضور در سطوح بالای سیاسی در این کشور خبر می‌دهند. سمیه اردوغان در نشست‌های سیاسی ترکیه و دیدارهای رجب طیب اردوغان با روسای دانشگاه‌ها حضور دارد. کوچکترین دختر نخست‌وزیر ترکیه همچنین مسئولیت ترجمه انگلیسی سخنان و اظهارات مطرح شده در دیدارهای ویژه و مهم پدرش را بر عهده دارد. وی در برخی موارد حتی تنظیم برنامه دیدارهای رجب طیب اردوغان را نیز بر عهده می‌گیرد. «حسین چیلیک» سخنگوی حزب عدالت و توسعه درباره فعالیت سیاسی دختر اردوغان اظهار داشت: سمیه اردوغان باید در این باره تصمیم‌گیری کند که در انتخابات پارلمانی آتی شرکت کند یا نه. مسئله حضور سمیه اردوغان در انتخابات آتی موضوعی است که از سوی تحلیلگران سیاسی و محافل نزدیک به حزب حاکم در ترکیه تایید می‌شود. این در حالی است که سمیه اردوغان پیشتر به نزدیکان خود اعلام کرده که پدرش تمایلی برای ورود اعضای خانواده اش به معرکه سیاسی ندارد.

از نواختن ویولن تا بورس ایندیانا ای آمریکا

سمیه دومین دختر اردوغان، هنوز از دواج نکرده و در کشورهای آمریکا و انگلستان در رشته مطالعات سیاسی تا مقطع کارشناسی ارشد تحصیل کرده و به دعوت همسر پادشاه اردن یک دوره فشرده ۹ ماهه را نیز در اردن پشت سر گذاشته و